

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébutt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfvetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

Az elkésteknek még teljes számú példányai szolgálhat testvér lapjaiból mind Budapesten mind posta útján a szerk.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Névmagyarítás és halálzás. Néhány szó a Jelenkor 63ik számában megjelent Hazánk izraelitái című cikkre. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Zemplénmegye tisztújító, Abauj és Fejérmegye köz-gyűlések; tisztújítás Eger, és Nagy-Bánya városokban. Erdélyi országgyűlés.)

Külföld (Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Svéd- és Norvégia.)
Ertesítő.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Ócs. 's ap. kir. Főlsége Kohn Miksának vezetéknévét, Konyrára változtatni kegy. megengedte.

Pópi János, szilágysomlói k. sóhivatali ellenőr f. ó. vi. jul. 15én meghalálozott.

Néhány szó, a Jelenkor 63dik számában megjelent Hazánk izraelitái című cikkre.

Az országgyűlés küszöb előtt van. — A pártok úgy szólván össze nyálábozzák már a követeknek adandó utasításokat, és az üdöszaki sajtó, ez örök-éber ellenőre a fölvilágosítás és a nemzetek boldogságának kézhez szolgáltatja a tárgyalás alá kerülendő nemzeti ügyeket, kedvező vagy nem kedvező színben, mennyiben a párt, mellynek ez vagy ama közlőny képviselője a nyilvánosságban akarja, hogy előtűnjék, és fölfigassék.

Ez vezette nyilván tekintetes¹⁾ Királyi Pál urat is arra, hogy a zsidó-emancipatio ügyében írjon, és a tiszt. szerkesztőséget, hogy folvegye.

E' cikk nem kedvezőleg nyilatkozik az emancipatio-ra²⁾ nézve, nem csak, hanem a zsidókat is nem a legkedvezőbb színben tünteti elébünk.

Mind a kettőre nézve nem szólnék semmit, ha ezek csak olyan pusztá állítások, 's az iróval, úgy szólván, vele született vélemények volnának. Egyedi véleménynek tekintendők azt, mellynek kevesebb jelentősége van, semhogy szükség lenne megozafoltatniok.³⁾

De a kérdéses cikk nem olyan, t. Királyi Pál nem elfogultságból mondta ki nézetét a zsidókra nézve; mert Királyi Pál sokkal fölvilágosultabb, sem hogy egy a hazában élő nép faj irányában elfogult nézetet lehetne, 's sokkal becsületesebb, sem hogy ellenkezőjét írnia meggyőződésének, csak azért, hogy valamely dolgot, azon állapotból mellyben látszik, kivetkezze, hogy máskép, rosszabbnak láttassék. — Ó tehát ezt nem teszi, hanem mint lelkiismeretes publicistához illik adatokra építi ítéletét, okadatolja állításait mathematicai bizonyítványokkal: az élet és tapasztalattal, és bár minők is a következtvények, miket hoz, nem őt, hanem a tetteket illetik a vádak, miket ellen emelteknek.⁴⁾

Az ily eljárás épen oly okos mint becsületes. Csak-hogy sok ember a mathematicában is hamis tetteket állit: mert esalatkozni emberi. Hogy annál fogva Királyi is esalatkozhatott⁵⁾ azt senki föltilónék nem találja, valamint azt sem, hogy én hamis állításaira figyelem ez tette. — Királyi ur azt mondja, hogy gondolkozott a zsidók állapotáról; én is; ha tehát az adatok más-képen lesznek, igen természetes, hogy a következtetések is másképen lesznek, mint azok, miket K. ur hoz.

¹⁾ Megelégszem, ha megadatik, a teljes címvelis. — Királyi P.

²⁾ Mennyiben azt az emancipándók által előbb kiérdemlendőnek vélem; ha azonban t. ezafelő ur az emancipatiót az általam röviden érintett kellékek hiányában is megadhatónak gondolja, az okföket, mik által erre biratik, igen kíváncsi vagyok ismerni. K.

³⁾ Egyedi vélemény-nyilatkozatokból támadván maga a közvélemény is, én azt tartom, hogy ily körülmények közt nem az latolandó: kié a vélemény, és minő? hanem azon vélemény minő tárgy fölött mondatott el? 's ha e tárgy közérdekű, akkor a rávonatkozó egyedi véleményt pártolnunk — h: jó, 's megtámadnunk, megsemmisítnünk kell, ha rossz. K.

⁴⁾ A bököt, érdemlem, vagy nem — illő szerénységgel megköszönöm, 's azon őszinte ohajtásomat lejezem ki, vajha hazánk héberrei is minélelőbb egyetlen egynek kivétele nélkül a fölvilágosultság fényes csarnokába bevezettetvén emancipatio-képeseknek nyilatkozathassanak. K.

⁵⁾ Az ezen sorokban mondottak ugyan legkevésbbé sem tartoznak a dolog érdeméhez, azonban biztosítván ezafelő urat az iránt, hogy kéziratában a vörös irónt legfölebb ortographiai tekintetben használandjuk, azokat a szövegből ki nem hagyhatók. Szerk.

⁶⁾ Világos! sőt esalatkozik is, K.

Nézzük tehát mit mond Királyi ur. „Midőn Zalamegye halhatlan emlékü követe az emancipatiót hirdeté, az ügy olly magasztosnak, olly népszerűnek tűnt föl, hogy elene szólam emberiség elleni bűnnek tartott. Az 1847 országgyűlésben az emancipatio ismét fölhozott; de már akkor a lelkesedés igep lehangoltan nyilatkozék.”

Hogy ez úgy van, igaz, de ebből nem következik, hogy, mert a zsidóügy tán népszerűségéből, következképen egyszersmind kor- és észszerűségéből is vesztett légyen. Mert más a népszerűség és más a korszerűség.⁶⁾ Ha a zsidó emancipatio, midőn először megpendített, magasztosnak látszék, meg kellett volna azt adni,⁷⁾ és népszerűségéből nem vesztene de semmit, mikép nem vesztett sehol, hol a nemzetek törvényhozói az emberiség szent parancsára legelsők hajoltak.⁸⁾ De az hazánkban elhangzott és jött az egyedi vélemény, a legnemesebb eszmékkel is üzkerkedő ész, az indulat, és szenvedély. Kikálkülátott, hogy a zsidók azon helyzetben, mellyben eddig voltak, mennyi hasznót hajtottak, melly a jelen állapot megszüntével szintem megszűnik.⁹⁾ és oda volt a népszerűség. —

Avagy máskép vagyunk mi magyarok lelkesedésünkkel? Hány üdvöt hajtó eszme nem jöhetett létre csak azért, mert életbe léptetését későbbre halasztottuk. A példa reá olly sok, hogy számtalan.

És hogy a zsidók iránti közvélemény ez időköz alatt nem kedvezőleg fejlődött részükre, az ép olly sajnos mint igaz; de ép olly kétségbe vonhatlan bizonyosság arra, miszerint hazánkban a közvélemény olly kényes egy valami, hogy ó bizony a dolgot csak úgy veszi, mikép élbe tüntetik; annak forrásaig hatni, eredetét kutatni neki fáradságos, 's abban hagyja, de annak, ki a nyilvánosság egyik képviselője, és a közvéleménynek irányadója; — az idős zsidóknak, kik kimerészetesen kell eljárni szent hivatásában, meg kell mutatnia a dolgokat a maguk valóságában, hogy az áldás, mint az átok azt érje, a ki méltán érdemli. Hogy a zsidók iránti közvélemény utolsó időben olly nem kedvezőleg nyilatkozott, annak leginkább az uszoráskodás oka, melly a zsidók által leginkább, legalább legnyilvánosságban üzetik. Hogy ez úgy van, igaz. De tehetnek-e ők róla, hogy úgy van? Nem! Mintha a kaján végzet csak ugyan gyönyörködne a zsidók elnyomatásában, épen akkor hozattak a még most is erőben lévő váltótörvények, és épen akkor álltak be szük esztendők, miknek a pénzelbírók legkövérebb hasznát vehetik, midőn az emancipatio legerélyesebben szóba hozott. És a zsidóknak csak kész pénzük van, és lehet; miután fekvő bírtok megvétele által ezt ingatlan jöszággá nem változtathatják. Mai nap pedig az, kinek élete csupán csak a forgószereke kényétől föltiltelezve, és kinek kezében csak kész pénz van, ritkán állhat ellen a gonosz incselkedéseknek. Uszoráskodik, hogy pénzet az egyetlen vagyonát minél inkább szaporítsa. Ez, mint mondtam, a zsidók által leginkább üzetik, mert a zsidó élete eddig csak a nyereszkedésre volt kárhoztatva; de olly zsidóvá aljasodott mindenki, mihelyt a zsidóhoz hasonló helyzetbe jutott, hogy t. i. pénz volt és üzérkedett. Sőt ország világ tudja, miszerint azok, kik a nehozzbenünk et kisértebe az ur Isten előtt mondani hivataluknál fogva kötelesek, bizony csak úgy lecsusztak a becsületeség útjáról, egyenesen be az uszoráskodás paecitájába, mint akár melly tözsgyökeres zsidó ember, már pedig ezek nem szorultak reá! „Allmächtig ist doch das Gold!“ Schiller.

⁶⁾ Tudom, 's hogy a korszerű eszméknek fő szükségök van egyszersmind népszerűségre, azt a világ eddig tapasztalt reformja, sőt t. ezafelő ur e' cikke is bizonyítja. K.

⁷⁾ És hiszi e' ezafelő ur, ha az emancipatio e' népszerű korszakában a zsidóság magát arra képesnek bizonyítandotta, avagy kimaradhatott volna e' polgárosittatása a törvények szövegéből, habár ez a tolerantiális taksának eltörölendését vonandotta is maga után? Nem! mert hitem az, mihelyt valamely néposztály valamely korérlelte jog élvezetét igazán akarja, 's arra magát képesnek bizonyítja, nincs a civilisált világban státus, melly annak átengedésével soká vonakodhatnék. A zsidóság sem egyiket, sem másikat nem tevé. 's az emancipatio — tán évuzelekre halasztatott el. K.

⁸⁾ It ezafelő ur a francziatörvényhozást érti, és én megjegyzem reá, mikép ott a zsidóság nem i legen nyelv istenének emelt oltárokat keble templomában, mint nálunk, hanem Frankonban lakván, e' haza nyelvén imádkozá el naponként vallása credóját, ezen mivelé magát, 's ekép a magamisálódván a többi osztályokkal, polgárosittatásának kérdése minden aggodalmon fölül tételt. K.

Változtassanak meg a váltótörvények 's engedtessek meg a zsidóknak, hogy egy részt más módon is táplálkozhassék, mint csupán pénzbeli speculatiók által, serkentessék végre a becsület útján haladni az által, hogy a becsületesség illő jutalmát, a polgári tiszteletet is kinyerhesse, és a zsidó csak ollyan lesz mint akárki ember fia, és a közvéleménynek sem lesz reá semmi panasza. Ez régi igazság; de hisz Királyi Pál sem mondott újat.

„Hogy a törvényhozás, az emancipatiót kimondja, ezt szilárdul ohajtania, közegyezéssel akarnia kell a zsidóságnak. A félmillió magyar zsidóság pedig tökélyes belegyezéssel soha sem ohajtotta, soha sem akarta az emancipatiót. Azért is általuk nem is vádolható; minthogy; volenti non fit injuria.”

Ez K. P. ur nézete. Már pedig ez állítás, mind elvileg, általjában, mind pedig gyakorlatilag a zsidókra alkalmazva nem áll.

Ugyan is elvileg nem áll; mert valamely korszerű intézkedést csak akkor léptetheti életbe, midőn a tömeg, mellyre az jöltévőleg hatna, mindegyig elfogadására késznek nyilatkozik, annyit tesz, mint soha életbe nem léptetni. Ki hallotta valaha, hogy valamely újítás, lett legyen ez bár a legüdvösebb, ellenszegülésre nem talált volna? Avagy nem szokta e' magát mindig a nagyobb közönség, melly legkivált hazánkban, a tudatlansággal egyértelmű, minden újításnak ellene szegezni?

Valamint az ipar minden még a legsilányabb anyagokból is hasznót tud hajtani, szintugy a polgári élet bár milly állapotában mindég lesznek emberek, kik belöle hasznót meritnek. Így az önédek, azonkívül a lomha, buta, gyáva, a félénk, a kaján és még számtalanok lesznek, kik csak akkor egyeznének bele, bár a leghasznosabb újításba, midőn ez náluk nélkül behozatandó. Avagy máskép van ez hazánk polgári és nemesi rendjeinél.

Van e' napjainkban csak egy mivel polgár, ki lelke legmélyeig meg ne volna győződve arról, hogy a czéhbéli elsőségek nyomasztólag nehezülnek az ipar fejlődésére és a haza boldogságára; de jöjön csak szóba a czéhek eltörltetése: majd meglátjuk, hányan nyilatkoznak mellette? — Avagy van-e mivel és hazánk állapotába csak némileg beavatott ember, ki nem tudná, miszerint a terheknek aránytalan viselése egyik főoka hazánk tengődő állapotának; de kérdezzük csak a nemesség többségét — de már ne is kérdezzük. Kimondta ez már sok helyütt véleményét elég nyomatókosan?!

Újítások behozatalánál nem a tudatlan tömeget, hanem az értelmes közönséget kell megkérdezni, és ha ez reá áll, annak korszerűsége be van bizonyítva. —

De a zsidóra alkalmazva sem áll; mert hazánkban a zsidóság nagyobb része kívánja az emancipatiót. Hazánkban a zsidóság legnagyobb része annyira föl van világosulva, miszerint tudja, hogy az emancipatiótól csak a legüdvösebb lehet várni. És a kik nem nyilatkoznak mellette csak azért tetszik, mert valamint Királyi ur maga, ugy ezek is azon esalatkozó véleményben vannak, miszerint az emancipatióban a vallás alaptanainak egyik megromtóját pillantják meg. Pedig ez nem úgy van. A polgári szabadság a legmegrózottebb orthodoxia mellett is kimondhatik. (Folyt. köv.) Szefji Mór.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Beszélnék aztán még sovány szük időről, — midőn a dunaperti bódék egyikében 32 mázsányi ökröt mutogatnak. Ki nem hiszi, mérje meg. Annyi azonban csakugyan igaz, hogy e' barom szépalkatu, derék ökör, 's nem annyira kövérsége, mint nagysága miatt nyom olly sokat. Mellette áll egy három szarvu, három szemű tehén Szeszélyes ur lehet az a természet, alkalm sint magyar eredetű, mert hogyan térhetne el másként olly büntetlenül a törvénytől? Ugyan e' bódében van egész csapat piszkosnál p' szkosabb majom, de még nem a Schreierfélékből, van egy pár zerge, esikoshátu macskák, nagyfülü nyulak, sündiszó, 40 — 50 fontos teknyós béka, — visító kajdácsok, — egy hitvány vörös medve, — egy borjú foka, — néhány keselyű, és egy nyargamadár, — mindezek együttvéve olly büzt árasztanak szét, hogy egy jógyomru ember köztük pillanatig sem időzhet. — Hát még ha a boncz- és kórtani terembe lépünk? ide kell ám még a jó gyomor, 's türelem, ha végig akarjuk nézni a betegségek ocsmány jeleit, 's azon képeket, mellyek csak rendőri fölügyelet alatt volnának mutogathatók, — ha t. i. még erre is fordíthatná sokfelé igénylett figyelmét a rendőrség.

A Pesti Hírlap újdonságának fölvilágosításul nyilvánított: hogy a „Magyarország összes törvényei fölzetekben“ című munka nem adatott ki egyedül ügyvédek számára: hanem, hogy a jogtudósokon kívül minden magyar, nemes — nem nemes, kik a latin Corpus-Jurissal nem foglalkozhatnak, vagy a mostani magyarosodott időkben a szükséges latinsággal már nem bírnak, az ország minden ágazatu törvényeinek ismeretéhez könnyen juthassanak. Legyen szives bíráló V e r b ő c z y n e k, kinek munkája kivonatilag van előadva, részeit és címeit, nemkülönben legalább Károly törvényeit megtekinteni, alkalmasint igazságos lesz megismerni, miként a könyvbárkinek is törvényismeretét szaporíthatja, emlékében könnyen fentarthatja, kétkedés esetében pedig a fölkeresést, nyomozást segítheti. Megfontolva pedig, mi legfensőbb, királyi és országos fenálló jogok tudása mozdítatik jelen munka által elő: újdonság kemény kifejezése tán csak szórakozásból származott, midőn újdonságai batuját kötözgette. Ha még is mellette maradna, az 1790. 67. tezik rovatai szerint minden ágazatokból törvények fognak felsoroltni, ugymint a jelen munkában előadva találtnak újdonsághoz intézendő ama kérdéssel: mi becses tulajdonit nekik? — Végre miután nem tudatik, mióta lett ügyvédek organuma, kiknek nevében szól, hivatkozzék legalább megbízatására, — mert ügyvédek, kik nemcsak formuláerek és alphabeticumok emberei, jobban tudják újdonságnál a szavak erejét megítélni.

Szále Antal.

Mult szerdai gózhajón a szász-köburg-góthai uralkodó hg. Köburg-Koháry Ferdinand hg. társaságában érkezett fővárosunkba, innen hírszerint Mezőhegyesre menendő.

Hátunk is borsódzott, midőn olvasók, hogy Kolozsvárt egy negyven ives nyelvtenből 9 (olvasd kilencz) nyelvet meglehet tanulni, névszerint: francia-, német-, olasz-, angol-, orosz-, spanyol-, magyar-, oláh- és törököt. Uristen! minő látos ez, ki ezek megtanulására legrövidebb időt ígér, s ki kétkedni sem hágy arról. vajjon a legmélyebben tisztelt szerző ur maga is tudja e tökéletesen mind ezen nyelveket? ! Azonban sok történi a nap alatt, miről eddig még fogalmunk sem vala!

Tomola ur, a dühös szenvedélyű népünne rendező, megint fenyegetődik, miszerint a 29.én a szigetben csónakásztai versenyyel csalja ki az élvágyó közönséget. — Majd meglátjuk mi lesz belőle.

Napokban a hídfőnél egy aszszonyt fogtak ki a Dunából, kit az inség üzött e kétségbeesett lépésre. Nem tudjuk, élete visszanyertével megnyerte e a föntartására szükségeket? Talán.

A műegyilet az idén mulapot nem adhat részvényeseinek, mert G. k e z e i b e n rutul csalatkoznak, — ugy annyira, hogy az általa metszett hanyagdolgozatu képpel a részvényesek inkább elidegenedének, semhogy megszaporodtak volna. Azért a választvány, — az egyesület hitelét kockáztatni, s részvényesit fapénzzel kifizetni nem akarván, — G. m e t s z e t é t b o s z a n k o d v a v i s z s z a k ü l d é, — más kezekre bizván a metszést. —

Halljuk, a szolnoki vonal ünnepélyes megnyitása István főherczeg jelenlétében történvén, az ekkor ülenő lakomára, — már tíz ezer forint utalványoztatott. Ajánljuk hivatalbeli szolgálatunkat!

Ki olcsó ebédlés ürügye miatt jól megakarja magát huzatni, siessen „a r a n y k é z“ vendéglőbe, és biztosíthatjuk ezélt érend, mert főpinczérurnál ügyesebb számvetőt a 8+8=18féle szabályban alig talál. Többnyire illyfaju az a pesti olcsóság.

Nemzeti színházunknál csakugyan a hirdett napon adatott egy u p e r a. Hogyan? — kérdjambor olvasónk — t-hát senki sem kapott kehét, számárhurotot, vagy véletlen, n e m a k a r o m - b e t e g s e g e t? Senki! — mi az oka? — mert jutalomjáték adatott. Hic lapis lydius! azaz: ökröt a szarvánál fogjuk meg.

Gyórból egy figyelemre méltó művet kaptunk, mely irodalmunkban szokatlan ünemény, s hézagot pótol. E mű Rónay Jácint, „Jellemisméje, melyben szerző lélektani uton ismerleti Európa nevezetesebb nemzetét. Különösen a minket magyarokat érdeklő rész igen jeles; hol mintegy tükörben magára ismerhet minden osztály fia, oly annyira ritka tapintattal szedé össze szerző színeit. A nyelv könnyű, tiszta; szerző modora multságos inkább, mint hidegen tudományos: s azért e művet még nők is sok élvezettel olvashatják. A 221 lapnyi nagy 8rétű műnek ára velinen füzve 1 frt 20 kr. p. Nem bánja meg pénzét, ki megveszi.

Városunk éji világitása f. évi 1ső novembertől Holdfeld füzeresnek adatott bérbe. — Sötöttség anyyala távoz el falaink közül: ülj föl a Kelenhegyre, ott senkinek sem lesz terhére, — már edd g is megszoktak.

Pénteken Rohan Mária ismételtett nagy számú közönség előtt, mint először. Ezen operáról különféle a vélemények, vannak sokan, kiknek rendkívülleg tetszik, s ezek az opera kórosok, és vagynak többen, kiknek tetszik is, nem is, s ez a véleménytelen közönség, melynek száma nálunk legio, nem mintha itélete nem lenne, hanem mert azt kimondani vagy nem meri. vagy — mint ez esetben — restelli, s végre vannak, kiknek sehogys se tetszik, s ezek zene-talantumoknak tartják magukat. Mi még egyszer meghallgatandjuk, s aztán kimondjuk véleményünk t. — Most csak annyit, hogy S c h o d e l n é r e m e k e l t. ☺

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

ZEMPLENMEGYEI TISZTJUTÁS*) S. A. Ujhely, aug. 5kén. Megvolt Zemplénnek a maga nagy napja, melyről egy némelly lap olly szép dolgokat hírszelgetett, vet-

*) Már kiszedve volt e közlés, midőn rendes levelezőnk tartalmas tudósítását vevők, melyet is kénytelenítettünk jövő számainkra halasztani. Szerk.

vén a maga bizodalmit kizárólag a conservativ párt erejébe. De ezen bizakodás nagy részben meghiusult, s jog és igazság szerint mindkét résznek kijutott babéra. Azonban tartok tőle, hogy elferdítések fognak esuszni a közlésekbe innen is onnan is; azért vegye jó indulattal a közönség egy pártan kívül álló szemtanunak részrehajlatlan előadását. — A tisztjútás napja f. hó 3kára volt kitüzve a mlgos főispáni helytartó által, s ennek következtében nagy mozgalmak és mozgások történtek mindenütt, de legfőkép a Hegyalján és Bodrogközben. Előlegesen azon általános meggyőződés vala elterjedve: hogy a két alispán maradni szándékozik, s meg is fog hagyatni mind két pártól. — A sz. . . . l . . . . k társulata ugyan mást gondolt, de azt nyiltan ki nem mondta sehoh. Így történt, hogy a korteskedések vezér-név nélkül mentek véghez, mi a politikai toborzók állását nem kevésbé nehezítette. A nemességnek f. hó 2kán tartatott bejövetelekor csak e két jelszó hangzott: éljen a vörös toll! éljen a fehér toll! — de ki légyen egyik vagy másik pártunk főjelöltje, arról tudni mit sem lehet. Egy fejr tollas töredék ugyan Szabó Gáborra tüzte ki alispáni jelöltül, de viszhangra nem talált. A vöröstollasok csak egy fősztolgabírói jelöltben, Kazinczy Gáborban, pontosultak össze. A nemesség bejövetele érdekes, s a zászlók számát (58 zászló) és csinoságát illetőleg diszes is volt. A szekereken ülő nemesség fejenkint özszeszámláltatván a bejövetele alkalmával kiüt: hogy a fejr tollas párt mintegy 850, a vörös pedig közel 1300 hívet számlált. Ezenfölül majd az egész fiatalág vörös tollas, a pap-ság és főbb aristocratia fejr tollas részen állt. A vörös pártban nagy volt az erély, lelkeség, számos és tüzes fáradhatlan vezérlökkel bírt, a fejr párt alig egy két vezérré szorítva csak a bővebb etetés — és itatásban találta vigasztalását. — Az eddig példás s majd ugy nevezett hatalmas rendtartás és barátságos csend esent rögtön zivatara izgalomtá változott. A vörös párt főbbjei a megyeház kis teremébe menvén, nagy sokaság kíséretében, föl-kérték a helytartót: hogy transigáljon, s nagyobb zavaroknak elejét veendő ígérje meg, hogy mindkét pártbeli embereket fog kijelölni, — mert rebesgetni kezdék, hogy a vörös pártíveket ki nem akarja jelölni. Ónsza szilárd hangon felel: hogy holnap leendvén a tisztjútás, — ott lesz helye a választásnak, addig is értekezni fogván a nála mulató érdemes urakkal a kijelölésük megtevése iránt. Erre föllobban a löpor, s rögtön Lónyay Gábor nevét hangoztatták első alispánul. Következtek fáklás menetek, zászlók- és zenékek szónoklatok, melyek mellett a roppant sokaság Lónyay Gábort éltette szentelennül. Más oldalról a főbb aristocratiának néhány tagja épen ellenkezőleg a vöröspártiának teljes megsemmisítését akarván erőszakolni az erre czélzó végzéseiket mintegy parancsképen kezdék hintegetni a magok pártjabeliek közt. A legzavarosabb napnak néztünk elibe, midőn a tömeg éjjeli 11 óra után K. G. fősztolítására tanyákra távozott, s egyedül a főkormányzó higgadt bölcsességének, s közakaratot tisztelő engedékenységének egyfelől, másfelől pedig a vöröspárt nem makkaszkodó hanem loyális hazafiságának köszönhetni a dolog békés kiegyenlítését. Alkudozás történt, melynek következtében, miután L. G. az alispánságot el nem fogadandni nyilatkozott, meg lón állapítva a barátságos tervezet. — 3kán reggel ötödfél órakor a fejr tollasok elfoglalták a megyeház teremét, hat órakor pedig a vörösek egytől egyig kihányták onnan őket, kitüzött zászlóikat özszesztelpték s eltördelték, a magok zászlóit tüzvé ki az ablakokon. Mintegy harmincz ember maradt a zászlók őrizetül a teremben, a többiek a megyeház kapuja elibe állván a terem üresen hagyták. A gyűlés kezdetének közleledtével mintegy két harmadát a teremnek újra elfoglalták a vörös toll, a többi helyet a fejr tollnak engedvén. Tizedfél órakor kezdődött a választó gyűlés, s másfél óra alatt az alispánok, fősztolgabírák, beszédők, számvevő s két alsztolgabíró megvalának választva közfölkialtással, a midőn a tolongás igen növekedvén, s e miatt ónsza az asztalról, hol állt, leszállni kénytelenülvén, a választás folytatását más napra halasztotta. — Ez alkalommal a vörös toll kissé veszteségben lenni érezvén magát, annál nagyobb készüléteket tón a jövő napra, legalább az alsóbb rendű hivatalokra, minél több pátrhivat nyerni törekedve. S ugy is lón. Reggel a terem ismét a fejr toll foglalta el, de a vörös toll ismét kipusztította onnét, ollyannyira, hogy a fejr pártiak majd mindnyáján az utczán ácsorogni kénytelenültek. — A választásnyolcz órakor kezdődött, és bevezetett harmadfél órakor. E napon már szavazatra is bocsátatott több hivatal, s az első alkalom a megmérkőzésre a másod alügyési hivatal vala; a mikor is a vörös toll majd két annyi többséggel győzvén, a fejr párt annyira elsüggedt, hogy lassanként elszéledvén több fejr párti jelölt látván az erőnek csekélységét szavazás folyama alatt leköszönt, s így a győzelmet mintegy önkényt a vörös tollnak engedé. — Történtek e két nap zivatárában némelly

próbbszerű kihágások, sőt megvérezések is, részint a tanyákon részint a megyeházában a teremfogalás tusája közben; mind a mellett nagy szerencse, hogy minden nagyobb erőszak, vagy kényszerítő erőhatalom közbejött nélkül folyhatott le ezen, minden tekintetben, de különösen Zemplénre nézve fontos tisztjútás. Mit leginkább lehet sajnálni azon tény, hogy a vöröspártiának egyik fiatal gróf vezére szorultságában, s hevéttől elragadtatva törkéshez nyult magát a hinárból kiszabadítandó. — Ma, azaz f. hó 5kén hitelesítési és kinevezési gyűlés tartatván a legzajosabb üdvözlés a másod alispán neve iránt nyilvánodott, mint kibén az általános közbizodalom legélténkebben központosult, egyéb hivatalnokok említése inkább csak pártbeli részletes éljenzéssel, sőt némellyeké piszszegéssel kísértetvén. Történt egy szoruló fölszólalás az adminisztrátor ónsza, s egy az első alispán bánásmódi modora ellen is, miket azonban elnök ónsza hatályosan visszautasított; egyébiránt e gyűlés békés csende — mitől némellyek tartottak — meg nem zavartatván, mit leginkább elnök ónsza böles tapintatának köszönhetni. — A tisztjútási pártmozgalmak némelly csalódáson alapuló magánvitákat, expectoratiókat, sőt egypárviadalt is vontak magok után, melyek azonban inkább a szinfalak mögötti játéknak levén tényei és eredvényei, ezuttal mellőzhetők, fentartván magannak ezekre nézve is, ha szükség lenne, pártatlanul és szigoru igazság szerint nyilatkozni. — Ezekből láthatni, hogy a Zemplén fejrtegetett vészes zivatar szerencsésen elvonult, s a politikai harc teljes kölcsönös méltánylással, az az, egyik s másik pártnak kizárólagos s egyedüli győzelmé nélkül végződött. S ez nem is történetelt máskép lényeges alkotványi sérelem nélkül. Mert hol mind egyik mind másik részen olly nevezetes erő fejlődött ki, szükségképp szemben kelle tartani a kölcsönösség üdvös elvét, s egyik részt a másiknak, vastag balfogás és vész előidézése nélkül feláldozni nem lehet. Vajha mindig és mindenütt illy szellemben történetnének a tisztjútások, hol a körülmények azt igénylik: mert erőszakkal, vagy álnokul kicsikart tulnyomó többséggel sem a kormány sem a szabadelvű párt nem nyer őszinte rokonszenvet, mi nélkül a hazának v a l ó d i e l v é t munkálható igazgatás teljes lehetetlen. — S most ezeknek rövid előbocsátása, s vázlatos bár, de hű és részrehajlatlan rajzolósa után közlöm ime az ujan alkotott tisztikar névsorát. Első alispán: Kazinczy Endre, másod alispán: Szögyény Imre. Főjegyző Lehoczy László. Aljegyzők: 1ső Somogyi István, 2dik Dókus József, 3dik Gogh Antal. Hadi főadószedő: Szabó Gábor. Hází: Somogyi János. Számvevő: Rozgonyi József. Főügyvéd: Buday Endre. Alügyész: 1ső Gönczy Gábor, 2dik Matulay Victor. — Fősztolgabírák: hegyaljai járásban: Füleky György, Bodrogközi: Kazinczy Gábor. Homonnai: Füzesséry Dániel, Nagy Mihály; Szirmai József. Terebesi: Dobos János. Varannói: Kolozsy János. — Alsztolgabírák. Ujhelyi: Papp Ferencz. Pataki: Zalay Imre. Szerenési: Záb-ráczy László. Geszthelyi: Szepessy Péter. Zemplényi: Kossuth Pál. Gálszécsi: Molnár N. Rákóczi: Soltész Károly. Sztakcsini: báró Luzsinszky József. M. Laborczi: Szirmai László. Zsalobini: Reviczky Imre. Dobrai: Tersztjányk N. Sztropkai: Horvát Tamás. Helmecki: Vass Gyula. Leszli: Balásházy József. — Albeszedők: Hegyaljai: Szilvássy József. Bodrogközi: Füzey Ferencz. Terebesi: Diószeghy József. Homonnai: Horvát Bertalan. N. Mihályi: Körtvélyesy István. Varannói: Oroszy László. — Esküdtök: Horvát Pál, Nagy Imre, ifj. Szabó Gábor, Kossuth Sándor, Hidegkői Antal, Stépán József, Fodor István, Kazinczy Bálint, Lehotay Endre, Kiss Ferencz, Chernel Dániel, Kigyósy Bertalan, Füzey Károly, Vadász Dániel, Albert Pál, Horvát Mihály, Füzesséry László, Füzesséry Ádám, Rettegi N. Nede-czky N. Juhász Pál. — Az orvosok, mérnökök meghagyattak; tisztelbeli uj orvosul Klimó N. esküdt föl. — Az ujan kinevezett táblabírák hoszsu sorát gr. Zichy Henrik ó mlga kezdé meg, és zajos éljenekkel üdvözöltetett. Irók közül Ney Ferencz, és Petőfi Sándor nevezettek ki. — Ezek után, t. i. a tisztjútás harmadik napján olvastatott főhg István és az özvegy nádornó ó fensége köszönő levele; bemutattak a nádori emlékpénzek, s két küldöttség nevezetett István főhg fogadására, melyek egyike első alispán vezérlete alatt a Dargo hegyén, másika a főispáni helyettes vezérlete mellett S. Patakon üdvözlenli a magos vendéget. A megyei uri ifuság pedig fényes banderiumot alakítand kíséretül. Ez alkalommal bizonyos nagy diesőség aratandnak az abauji utcsinálók a gyönyörűséges Kassa-kelecseni ut miatt! — Egyébiránt a termés itt áldottnak mondható, csak a burgonya ijesztget ismét, mert részint szárában száradni, részint gyökerében rothadni kezd mindenfelé. Ót napi esőzés következtében az Ondova annyira kiáradt, hogy a vásárhely-néli lapály egy tenger vala. Egyébiránt apadnak már a vizek, bőséges iszapot hagyván nyomukon. ☺

ABAUJM. (Folyt.) Felsőbb kívánatnál fogva a dar-

gói ntra tett költségterv és pénztárunk állása felől jelentést teendünk, hogy azon út elkészítésére a' só fölemelt árából segedelmet kaphassunk, de az eddig begyűlt pénzről számadást föl nem küldjük. Ugy hallottuk, hogy a' fenséges királyi helytartó ez úton kívánna Zemplénbe menni — és ez esetben talán hamarabb kapnánk a' só árából ségélyt, de a' hegyek közötti már elkészült igen szép úthoz csak more pátrio lóháton jutott el volt főispánunk is. — A' parádi kicsepangások következtében keletkezett hevesi sérelmet magunkévá nem tesszük, mért engedi a' tisztelt megye az olyjelentékeny kihágás körüli eljárás menthetetlen lassúsága által arra kényszeríteni a' kormányt, hogy a' biztos kiküldése iránt jogát használja? és ha még is több más esetekben megmutatta volna a' tisztelt megye, hogy azon fűrdői betyár botrányokért tudottis akartis elégtételt adni. — Ugoesa körlevélét a' boldogult nádor emlékére alapított ösműtani intézet, — és Gömörét az éhínség eltávolítása tárgyában, utasítást készítő választványunkhoz küldöttük. — Hadi pénztárunk állása folyó évi majus 1én ez volt: régi tartozásunk 16,800 ft — majus 1sói kivétel 22,375 ft 52 kr — a' hadfogadásra 390 ft 8 kr. Erre majus 1ig adott az adózó nép kész pénzben 4212 ft 52 kr és a' hadfogadási 390 ft 8 krt, — szökött katonák elfogása díjjal bevétel 144 ft — a' török háboru alatti fuvarozásokban el dögölt vonó marhák árába bevétel 58 ft 42 kr (pontosság fent és alatt!) természetvényekben kiadatott 6690 ft 43 kr, — vontatásokért bevétel 269 ft 36 kr — adósok maradtunk — vagy is maradtak az adósok 27,300 ftal-, de még erre be veendő a' gyulai ezred átkelési kiadások. — Házi pénztárunknak 2602 ft 22 krból álló rabtartási követelésére két szolgabíró beadott 9 ft 36 krt, — a' többi maradt minden statutumink és határozatink mellett, mint a' nemesi pénztárból a' kék selyem ingekre kiadott, a' szegény nép fölségéllésére szánt, és két ízben is felelet és megperlés terhe alatt be szedetni rendelt 2000 egynehány forint.

Majd ha ezen lovag urak is elhalnak, akkor alkalmasint be fog szedetni azon öltönyök ára is, vagy legalább némi erélyességgel hozatni, mint már egy ízben néhai K — y pénztárnokunk által a' házi pénztárból elszikkasztott 8000 ftnyi hiánynak az akkori alispán utódain leendő megvétele, — és mint jelen gyűlésünkön a' csereháti járás egykori főszolgabírájának a' n. m. helytartó tanács által a' makranczi égettek számára még 1834ben leküldött 1697 ft 37 1/4 krról — mind az ideig el maradt számadása, mely öszvegből a' vizsgálatra kiküldött bizottságnak jelen gyűlésen fölvasolt hivatalos jelentése szerint az illető lakosok egy fillért sem kaptak. Ezen főbíró örököséi ellen a' kereset el rendeltett, bár nem kevesen voltak, kik igazságtalannak tartották az örökösöket vonni kereset alá ily számadások iránt, azt adván okul, hogy a' közgyűlésnek állott volna kötelességében a' számadást az életől elő kívánni. — Igen ám uraim! de ki meri megyei rendszerünkben az élő hivatalnokokat és hatalmas családbelieket feleletre vonni? Ugyan azon néhai főszolgabíró ur — mint halljuk — 500 hordónyi meszet számított be egy kis hidacsára, — más néhai szolgabíró egy katonai ólra annyi sindelt, hogy tele lehetett volna vele rakni az ólat, — és ki vonta őket feleletre? A' mostani illető szolgabírónak a' megye számára vett 1400 darab fűröl számadások beadása iránti kötelességük az aprilisi gyűlésen skontrobán olvastott föl, még a' sok hidak építéséről számadásokból is sok hátra van; ki adja reá fejét a' sürgetésre? annival inkább a' számadásbeli tételek rostálására? Mult évek egyikében egy táblabíró merete kétségbe vonni azon szolgabírói állítást, hogy a' hadgyakorlati huszárság lovai számára jászolul vett deszkákat a' lovak mind meg ették: és csak hogy ki nem hivatott a' táblabíró, a' miért a' szolgabírói hitelességet bizonyítvány kérésével bátorkodott megsérteni. Hatalmas ember egy szolgabíró! az még a' törvénynek is tud parancsolni, — és végére — lehetetlenek utai. — No de még sem úgy van már egészen mint volt régen.*)

Még valamit Kassa városa köréből is: az óhajtvá várt nagy vendég tiszteletére a' Bárca és Kassa közötti országot apróra tört kövekből építették. A' megye barátságos, s' hivatalos fölszólításai, sőt ügyészi keresetteli fenyegetődzései sem hatottak a' tekintetes magistratura ügy, mint a' fenséges herceg jövetelének híre; vagy talán csak véletlenül épen most került a' sor azon régen járhatatlan út tatarozására? A' középületek meszeltetnek, festetnek,

*) Vagy talán — a' tisztújításoknál mindinkább szomoruban tapasztalható nepotismus, s' családronkságok dühös pártolása miatt még rosszabbul; minthogy ily törekvéseknél a' képesség nem, hanem hittes a' genealogicus számitás jön szóba, minek aztán a' szegény nép közvetlen, közvetve pedig az egész haza érzi nyugzó súlyát. Kell reform, még pedig minél előbb, különben törökökké, vagy muszkákká, vagy bármivé vállandunk, s' csak azok nem leszünk, minnek illu sor ius helyzetünkben fitogtatjuk magunkat.

Szerk.

hogy mindenek ékesen és szép rendben legyenek. — Julius 28dikán 1847.

Rendes levelező.

FEJÉR MEGYÉNEK f. e. aug. 2ki közgyűlése*) a' legközelebb mult évnegyedes közgyűlés által K. K. árvának ismeretes ügyébeni intézkedésre közgyűlési hatósággal ruházta föl, főispán helyettes ur ó mlga elnökle alatt igen számos megyei birtokosak jelenlétében folyt le. — Herczeg C. K. F. által az árva részére kiadott eredeti kötelező a' mult közgyűlés határozata következtében a' kerületi szolgabíró ur által bemutatva, levéltárba tétetni rendeltett, egyszersmind N. K. szolgabíró ur által hivatalosan jelentetett, hogy ó hercegsége a' további fizetésekül az ügy befejeztéig bíróilag letiltatott. Miután a' tisztj jelentésből kiderült az, miszerint M. K. a' mult közgyűlés által hivatalától hanyagsága s' macacsága miatt elmozdított gondnok urnak javai eléggé biztosítják az általa K. K. árvának tartására s' ennek perében tett kiadásokra fordított s' elköltött öszszegét, a' kk. és rr. a' zármegrendelésétől elállottak, annál is inkább, mivel elállani kényszerültek, miután M. K. vagyona már a' pesti-takarék pénztár részére 8 ezer pft tartozás fejében záralá vétetett. — M. K. volt gondnok beadott nyilatkozatában gondnoki számadását az ellene mult közgyűlésen megrendelt számolási perben igéri előadni, jelenleg a' kk. és rrnek csak annyi fölvilágosítást adván, mikép a' gondnoksága alá bizott árvát tartotta s' annak ügyében (mint B. J. táblabíró ur röviden kifejezé) jött ment, evett s' ivott és 16 ezer pengő forintot elköltött. Az elmozdított gondnok helyett, miután K. K. árva jelenleg külföldön van, s' gondnok választására föl nem szólíthatott, — ideiglenes gondnoknak a' megye által Z. J. érdemteljes táblabírónk nevezetett ki. —

Ezek megtörténte után a' közgyűlés kisgyűléssé alakulván ennek folyta alatt H. tbíró ur által elnök ó mlga megkérte, hogy mihelyt K. T. első alispán ur ellen P. D. pesti ügyvéd által beadott vád megvizsgálása a' mult évnegyedes közgyűlésből rendelt küldöttség által bevégeztenni fog, ezen ügynek befejezése végett közgyűlés tartassék, mit ó mlga meg is igért. —

Vége Z. T. másod alispán ur b. V. M. ó nméltósága hivatalos levele következtében bejelenti, miszerint István főherceg királyi helytartó Fejérmegye küldöttségét folyó aug. 31dik napján Budán fogja elfogadni. — Elnök ó mlga a' már e' megye részéről tiszteletre nevezett küldöttség tagjainak még számos érdemdús egyedekeket sorolván, egyszersmind a' k. és rdek kérelmére a' küldöttség elnökségét elvállalni sziveskedett. —

A' kk. és rdnek fő óhajtasuk s' reményük volt, e' megyében különösen székvárosunkban üdvözölhetni s' magyar szivességgel tiszteletet a' magas vendéget a' nagy nádor nagy fiát. — Milly nagy lett volna e' szent remény teljesültével az öröm, épen oly nagy meghiusultával a' bánat; mert mindannyian nem mehetünk Budára, pedig e' megyében nincs senki, ki látni s' egy hókebelből eredt éljennel ne kívánna üdvözölni a' hon egyetlen reményének nemtőét. Nagy törvényszékünk sept. 13kán, évnegyedes közgyűlésünk oct. 4kén fogják venni kezdetüket.

Egy talán meg nem hiusulandó remény kecsgetti regibb idő óta sz. Fejérvár lakóit. Ngos Farkas Ferencz nagy prépost szülővárosában első és második évi bölcsészeti*) tanszékeket szándokolván állítani, e' célra tett ajánlatát s' alapítási tervét a' nemes városi tanács utján a' n. m. hótanácsnak be is mutatta. Ez ügyben a' ns tanácshoz s' alapító urhoz érkezett kegyes helytartói intézvény csak kevés akadályokat (mellyek már le is győzettek) gördíte a' mindenki által szent pietással óhajtott cél minél előbbi elérése elé. — Mi hiszünk és reméljük, miszerint a' hókeblü alapítónak, — ki nem fölsleges jövedelméből ily nagyszerű vállalatot kész az édes hon és szülő földre iránti szeretetből létre hozni, s' arra sok önmegtágadással áldozni, — szent fáradalmi nem maradnak siker nélkül, és kevés idő mulva állni fog a' lyceum, mi városunknak kétszeres hasznót hozand; s' a' valóság meggyőzvé a' gyanusítások ördögi erejét, a' nemes lelkü alapító nyugodtan fogja mosolygathatni azon szűkkeblűeket, kik szülő városának javára cézolt terveit rozlelküleg kérkedésből s' dicsvágybul eredett mesének kúrtálták. —

Anyavárosát tettekkel szerető alapító urnak vigasztalásul szolgálhat a' tudat, miszerint a' valódi érdemnek napjainkban nem mindig adatik jutalmul az elismerés. — Egyébként ó nagysága lyceumát nem dicsvágybul hanem a' közjó iránti buzgalombul szándokolván alapítani, nem vágy dicséretre, tudván azt, miszerint háláért tenni jót

*) Az ezen kisgyűlést megelőzte közgyűlési tudósítás hozzánk nem érkezett, ezt t. levelezőnk kérdésére szives válaszul. Szerk.

**) Nem leendet é ennél célszerűbb az ipartanoda? Fejérvár nincs messze Pesttől, a' bölcsészeti kedvelők megjelenhetnek itt, ellenben a' szegényebb iparosok a' pesti intézetet nélkülözni kénytelenek. Szerk.

uzsorástul is kitelik, és ki dicsvágybul cselekszik jámbor dolgokat — hiu önző az. Rendes levelező.

EGER (folytat. és vége.)

Fájdalommal kell érintenem azt: hogy Eger egyik hős fia, és ritka férfiúi szilárdsággal teljes polgára Csiky Sándor városi főügyész, folyó év aug. 2án tartatott városi közgyűlésben — némely e' jelen tisztujtásból eredett, és reá meglepőleg hatott kedvetlen helyzet, s' körülményeknél fogva, — eddig viselt ügyvédi hivatalát irásban foglalva letevél a' városi közönség kezeibe, mint mellynek szives bizalmából nyerve azt ezideig ritka szorgalmu munkássággal és eréllyel vivé, a' városi közönség azonban kedves ügyészök-höz tántoríthatatlan hűség s' bizalommal ragaszkodva — ebeli lemondását el nem fogadá, hanem egy számos tagokból álló választvány kiküldetése által fölkérendőnek határozá annak továbbra leendő vitelére, minthogy ebeli hivatalának ez ideig mindenkor teljes megelőgedésükre a' legpontosabban felelt meg. — Mi minden pártérdeket mellőzve és egyedül a' város közügyét és javát tartva szemünk előtt, mindeneket pedig higgadt kedéllyel komolyan megfontolva teljes reményben élünk, mikép fentirt városi ügyész ur, elfelejtve mindazon sértő szavakat, s' aljas tényeket, mellyeket egy némely rakoncátlanokó egyedeke személye irányában elkövetének, ismért férfiúi szilárdságánál fogva megvetendi, és azon szép megbecsülendő közbizalmat, melly a' fentirt városi közgyűlésben jelen volt számos polgárok, s' illetőleg lakosok kebléből önként kiömölve, személye irányában ritka ragaszkodással tanusított méltányolni fogja, és egyes, magokról megfejeltekett egyedekekért 20,000re menő lakostársinak hű ragaszkodását meg nem vetendi, hanem jó hazafi és polgárként — mint milyekre ha valaha most leginkább szüksége van e' szegény sujtott városnak, eddig közméltánnyal elismért ritka erélyü közremunkálását meg nem tagadva, azt csüggadhetetlen készséggel s' buzgósággal előmozdítandja; a' hozzája menendő küldöttséget pedig örvendeztető válasz nélkül vissza nem eresztendi. — Ezen napok estvéjén a' „Rózsás pártbeliek“ mint most említett ügyvéd, mint volt főbírájuk személyeik irányában tanusított tiszteletük zálogaül — melly szerint a' város közügyeit jó hazafiként közremunkálásukkal elősegíték, nagyszerű fáklýászenével tisztelet meg, az utóbbinál szónoklat is tartatván. Megtiszteltetett ez alkalommal központi főszolgabíró Halassy Gáspár is ezen párt által fáklýászene és szónoklattal.

Folyó év és hó 3kán első alispáni elnöklet alatt kisgyűlés tartatott: mellyben elnöklő első alispán által előadatott; mikép b. Vay Miklós főtartományi biztos ó excellentiájától vett tudósítás következtében jelentheti: hogy István főherceg Magyarország kir. helytartója Magyarhonban tendő körutazását folyó septemb. hó 1jén Budáról indulva megkezdendi, és az nap délben Jászberényben ebédlend és időzend 2kán pedig onnan megindulva székfővárosunkban Egerben fog ebédelni és időzni, innen Miskolcz és Kassa felé folytatandván utját, melly jelentés következtében ó főhercegsége tiszteletére 2od alispán Blaskovics Gyula elnökle alatt több tagokbul álló küldöttség nevezetett; ó főhercegségét e' megye határánál Tarna-Örsön elfogadva üdvözöndő, melly küldöttség ó főhercegségét a' székfővárosba kísérendi, holis a' tiszteletére főispáni helytartónk elnökle mellett kiküldött nagyszerű küldöttség egybeolvadva, itt ezen küldöttség a' megye részéről fogja tiszteletét ó főhercegsége iránt nyilványítani, szállva az érseki palotában leend. Egerváros részéről szinté fogja ó főhercegségét küldöttség üdvözölni, úgy a' város ezenkívül kivilágítvais leend. — Az esetre pedig, ha a' szolnoki vaspályavonalt ez alkalommal egyszersmind magas személye által megnyitná ó főhercegsége, szinte Szolnok városában fogadandó egy nagy küldöttség alakítására e' megye részéről az első alispán megbizatott, úgy más egyéb intézkedések megtételére is. Rendes levelező.

NAGYBÁNYA. Nyárutó 5kén 1847. Abeli tartozásomatvélem leróni, melly az ígéretnak a' legkomolyabb adóssági szint kölcsönzi, midön a' t. szerkesztőséget, a' legközelebb mult hó 20án tartott tisztujtásunk eredményéről vázlatosan értesitem. Örömteli kebellet teszem ezt; mert tisztán ragyog előlátásom előtt azon jövőbeli gazdag siker, mit azon napnak üdvétől, a' közjóra nézt, városunk népe várva óhajtt bekövetkezendőnek. Municipalis jogaink egyik legsarkalatosbbja azon szabadság, melly a' kormányzottak kezeibe tétették le az által, hogy a' polgári szabadságok békes élvezésében híven örökös szellem lebegjen köröttük, megovandó őket az ellenbehátástól, bástyául szolgálván nékik bel- és kül viszályaik érdemleges eloszlásában, szóval hogy a' netalán eshető egyenetlenségek kiegyenlítésében önbizalmukkal fölruházott mérlegeik legyenek az osztó igazság kiszolgáltatásának. A' cosmopolitai világalományban, minden egyednek a' végzet határozó szavától egy ür van kirendelve, mellynek betöltésére természetileg köteleztetik; s' e' szerint: „ugy vágnak öszsze az emberi tár-

ERDELYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(K o l o z s m e g y e k ö v e t e o v á s á n a k f o l y t a t á s a).

saságban a' különböző állapotok, helyzetek, hivatalok mint egy rendszeres gép, mi legott megbomlik, mihelyt csak a' legkisebb szegecske belőle hiányzik, avagy rendeltetési helyéből kitévedt. Nincs ember a' világon, ki a' legsötétebb absolutismus mellett is, éltében valaha reformer ne lett volna; a' javítás, ildomítás inkább használt mind árta, vagy ha nem használt, ártatlan volt. A' magyar igen szereti a' e a l e i d o s c o p o t *) mert: varietas delectat. 'S ebből folyának ki penészes statusquó-k dicséretes abnegatiói, s ennek születtei az újítások, ennek (tán) a' tisztujítás is. Minthogy pedig eddig már eljutánk, okadatos leend tovább is ez uton haladni.

Méltóságos B e n e József csongrád megyei adminisztrátor ur által, azon több részről hó kebellet ohajtott városi ünnep megülvésüül, mint mondám július 29dike tüzetvén ki, ó biztossága jelenlétében a' városi tiszturak elébb a' protestáns, s asztán a' r. k. egyházban hallgatott „jőjel szent lélek“ hívása után, a' városi terembe vonultak, hol a' kir. biztos előjavaslata, és a' főjegyző által mondott magyaros hangzatu, szives üdvözet után, a' négy év alatt részint elhalt, részint leköszönt, vagy letett választópolgárok ürhelyeik személyesítettének, a' régiebbekkel egyetemben, a' következő renddel: n é p s z ó n o k: Vinterhalter Jakab; választópolgárok: Zaják Márton, Gőcze Imre, Gellért József, Szódényi Mihály, Eötvös Tamás, Bremmer János, Szendy János, Járay Sándor, Csasz Kristóf, Brenner Lajos, Kemény Sámuel, Huschovszky Pál, Csasz Addeodat, Harácsék József, Vinkler Konrád, Liskay Mihály, Prikonyi Lajos, Majer János, Kovács Pál, Almer György, Dobay István, Vásárhelyi János, Ludinszky János, Makray Mihály, Veres Sándor, Pizsek Ádám, Léding József, Villás János, Papapolezy Lajos, Jurka Konstant, Szibert Károly, Veres István, Csasz János, Szervit Ferencz, Donovák Bogdán, Pauli András, Hencz János, Niehes Fridrik, Kardos Demeter, Kiebling József, Prekl Mihály; eddig nyulik a' voltak névsora; az újból választottak e' következők: Seffer János, Csüdör Ferencz, Sarudi Mihály, Turman Antal, Hammerschmidt Ferdinand, Vig Lajos, Kralicsék János, Kemény Pál, idősb Lichtnéger (Fényhalmi Vincze,) Mariányik Ferencz, gróf Teleky Sándor, Pap György, Prugberger József, Kakas József, Móra Mihály, Takács József, és Hericz Alajos urak, kiket városunk boldogságára igen soká éltesse a' magyarok istene!

Ezek levén a' kültanács tagjai, az egytértés tengere alatt csakhamar szép renddel a' beltanács képnőkei választatának meg illetén arányban: főbíró: Csasz István; kapitány: Torday István; tanácsosok: Stand Pál, Kerekes Sámuel, Légeny Zsigmond, Fésüs Menyihért, Pásztor Ferencz; főjegyző: Nyíró József; alj: Harácsék Ignác; főügyész: Matolcsy Károly; alügy: Lászlófi István; levéltárnok: Füley József szm: Smidt Mihály; pénzt: ifj. Kovács József; ellenőr: ifj. Lichtnéger Vincze; árvaaty: Szikszay János; ispán: Kis Imre; főorvos: Hammerschmidt Ferd; seborvos: Gőcze Imre. Irnokok: Ehk Gábor, Városi István, Vári István, Sarmaságh Mihály. Tiszteletbeli Raisz Henrik. — Volnának ugyan e' helyütt a' mondottaktól kissé elütő egyedi észrevételeim is, melyeket azonban ez egyszer zsebre dugok, miután többektől hallám fölláttatni azon axiomát, miszerint: az igazmondás fejbetörést szokott huzni maga után. „Szükségem van fejemre“ mondá egykor P. H. L. Nékem is; de nem az övére ám! — Végezetül, ide vonatkozó soraimat emé himrémmel végzem: „Jól meglássátok, a' mit cselekedtek, mert nem ember képében ítélték, hanem az urnak képében, ki az ítéletben veletek léssen, azért az urnak félelme legyen rajtatok, okkal cselekedjétek, és szorgalmatosak legyetek, mert a' mi urunknál istenünknel nincsen hamisság, sem személyválogatás, sem ajándékvétel.“ 2 krónika. 19: 6. 7. Faxit Deus! —

Jelenleg három művész vidítja kis városunk zajtalan-ságát; két t á n c m ű v é s z, s egy d a g u e r o t y p i s t a. Sok. — A' mult hó legutolsó napján rendezteték itt egy tánczalom K ö h e g y i t ő l, a' hangászkar biztosítására „re-s t a u r a t i ó i b á l e “ nevezet alatt, minek a' szó legszen-tebb értelmében meg is felelt, fesztelenség és egyéb tár-salgási kellék tekintetéből. Az egyébkor oly gyakran és merevülten vesztglő osztályzati választó falnak csak romos düledékei valának szemlélhetők, az elbizottság szinétől kékülten . . . az idő lelke, és jelenkorunk istene segí-tend rajtunk! — A' „kis pénzverő utczát“ ajánljuk az ille-tők figyelmebe! A' köszönet nem fog elmaradni, csak aztán: legyen kö szö net b e n n e. — Casinónkat is esi-nosítják; falait festetik . . . „Hazánk“ „Szépirodal-mi szemle“, a' „Mult és Jelen“, „Kiskövet“ és a' szerencsét-len . . . „Honderú“ nem h o r d a t ó d n a k. Mióta a' „Honderú“ Nagybánya tájékán még átsem barangol: szebb idők járnak. Auch eine schöne gegend! Voila tout. A' vi-szonttalálkozásig . . . . . Rendes levelező.

*) De nem ám azt mit Pe hel irt.

3szor. A' Hdk törvényczikk 4. §. megállítja helységeinket e' hazában az urbéri állományokat, ugyan azon törvényczikk 6. §. 1ső pontjában pedig följogosittatik a' földesur arra, hogy mindazon földet, mely nincs béírva az 1819—20ki összeírásba, és az állományoknak a' mostani szolgálat mértéke szerint az említett 4. §ban határozott mennyiségben való kiadása után fenmarad, mint majorság-földet visszavegye. Ezen állományi mennyiségnek az urbéres kezeken levő földek mennyiségével összehasonlításából s azon rendszabályból, hogy a' felesleg majorság-birtoknak tekintetik és a' földesuré lesz, az jó ki, hogy az urbéres osztály tetemes földmennyiséget szalaszt ki kezei közül, s ez által rosszabb állapotba jut, mint volt eddigelé, mi czélja az urbérnek nem lehet. Mely birtokzavart fog ezen rendszabály előhozni, nincs miért hoszszasan fejtegetsük, ugy azt sem, hogy ennek 7 évig való elhalasztása semmit sem orvasol e' dolgon, sőt azt az által, hogy a' földesur és urbéres közt ezután is hagy föl anyagot a' perlekedésre, és az urbérest meghagyja most urbér béhozatalakor is azon földek birtokában, melyekből 7 év mulva őt megfosztani szándékozik, még orvosolhatatlanabbá teszi.

Midőn ezen terv legelőbb ajánlatott, az azon kölcsönösségre volt építve, hogy az urbéres kezeken levő bármi névvel nevezendő birtok (és így a' kezén levő majorság-föld és irtás is) szolgáljon az említett kipótlás alapjául, s az ezen majorság és urbéri birtokból a' telkek kiegészítése után fenmaradó fölösleg jőjön azután vissza földesuri keze-re. Nézetünk szerint ezen terv illy alakban is állítva elé igaz-ságtalan károsításokra vezet. Károsodik az által az urbéres osztály, mivel a' kezén levő majorság-birtokot sokszorosan fölülmulja az az urbériség, a' mi mint fölösleg földesuri keze-kekre jutna, de aránytalanul és igazságtalanul károsított-nának a' földesurak is, midőn némelyek közülök oda vesz-tenék tiszta majorság-birtokukat, melyekhez soha az urbé-res igényt nem formált, mint tiszta elvitathatlan tulajdonát, mig mások oly földeknek jutnának birtokába, melyekhez soha semmi igényök nem volt, s mi az elsőkre nézve még fájdalmasabb épen azon helyeken veszne többnyire oda a' majorság-birtok, hol a' birtok szuk, mig a' mezőségi birtokos széles kiterjedésű földeit új birtokkal szaporítaná.

Mi is kölcsönösséget kívántunk, de annak alapja egy a' majorság-birtok és urbéri föld között elvonandó határvo-nal volt oly meghatározással, hogy valamint egyfelől a' földesurat ne lehessen arra kényszeríteni, hogy majorság-birtokát az urbéresek között kioszsa, vagy akadályozni abban, hogy azokat, melyek urbéreseknek használás végett ideig-lenesen kiadattak, visszavehesse, ugy másfelől urbéres keze-ken hagyassék minden tiszta urbériség; ezt rendeli az igaz-ság, ezt a' kölcsönösség elve, s minekutána áll az, hogy az urbéres osztály a' kezei közt létező majorság-birtokhoz semmi igényt nem formál, ezt lehet vala legkönnyebben legkevesebb ellenszegüléssel kivinni.

Az attól való félelem, hogy így az urbéres osztály nagy mennyiségű földet veszít birtokából, s így csökken az adó alapja, könnyen arra vezethetné a' kormányt, hogy az állományi mennyiséget szerfölött fölemelje, hogy így ezekre az egész urbéri kezeken levő földmennyiség fölmenvén, majorságosítandó fölösleg ne maradjon fenn: ezen aggó-dva s egyformán kívánván óvakodni attól, hogy igazságtal-lanság úgy az urbéres mint a' földesuri osztályon ne történ-jék, köteleességünknek ismerjük előtűnteni azon rossz követ-kezeseket, melyek ebből származnának. Az urbéri állomá-nyi mennyiségek illy módon aránytalan fölemelése mig a' tágosabb határral ellátott helységeek birtokosinak kevés kárt teszen, sőt némely helyt talán így is marad majorsá-gosítandó fölösleg fen, tönkre juttatja a' székellyföldi vagy a' vizek mentin lakó szűkebb határu helységeek birtokosait, az eddigi szolgálati mennyiséget annak 1/4ére vagy 1/3ára szállítván le.

Nem azt teszi ezen szavunk, mintha a' törvényczikk által határozott állományi mennyiséget elégnék tartanók, ohajtottuk mi ezen ezikk tárgyalásakor annak illő mennyi-ségre való fölemelését, s azt hisszük, hogy az állományi mennyiség meghatározásában a' rendszeres bizottság leg-helyesebben találta el a' közép utat.

Még egy stilaris észrevételünk van: Kétséget nem szenved, hogy a' rr. ezen törvényczikk-ben azt kívánták kifejezni, hogy a' tiszta majorság-birtok, ha szinte urbéres kezeken van is, urbér tárgya nem lehet, mind a' mellett ez tiszta szavakkal nem levén az 1ső törvényczikk 1ső §. bévezetésében kifejezve, attól tarthatni, hogy ha a' megerősítés oly értelemben történnék, mintha szerinte az urbéres kezeken levő majorság-birtok továbbra is nálók ma-radna, ez surlódásokat okozand az urbér béhozatalakor a' kormány, földesur, és urbéres között.

4) Azon körülmény, hogy a' földek becebe nálunk na-gyon különböző, okozza azt, hogy az állományok nemesak

a' haza különböző vidékein, hanem ugyanazon megyében, sőt néha oly szomszéd helységeken, melyeket a' külső körülményeket tekintve nem lehet, hogy egy osztályba ne sorozzanak, különböző nagyságuk, mely körülmény szük-ségessé teszi, hogy az állományok kiszabásánál az urbéri telkek számának az urbéri birtokhoz való aránya is vétes-sék föl helységeként tényezőül. Ezen tényezőt nem veszi tek-intetbe az urbéri törvényczikk, midőn a' II. 4 §ában vár-megyénként minden ugyanazon osztályzatba eső helysége-re nézve, egyenlő nagyságu és változhatatlan mennyiségű ál-lományokat állít meg; ebből néhol a' földesuri, másutt az ur-béres osztálynak tetemes kára következhetvén, erre a' pontra is szükségesnek láttuk kiterjeszteni óvásunkat. Kár volt ebben a' tekintetben a' rendszeres bizottság igen helyes véleményét el nem fogadni.

Tartva attól, hogy a' megállított törvényczikk rend-kívül sok kárt okozandanak mind a' földesuri, mind pedig az urbéres osztálynak, mind pedig ez által közvetően a' hazá-nak, s rendezavarásnak lesznek kütfejei, köteleességünknek tartottuk legalább az említett főbb pontokra nézve óvást adni bé, hogy mind magunkról, mind küldőinkről a' felelet terhét elhárítsuk, s magunkat mind a' haza most élő pol-gárai, mind az utókor előtt igazoljuk. Alá irtak: Pap József Kővárv. k. b. Bánfi Dániel és Csorba György Székváros k. és Fogarasi János Vizakna követe.

Kegyelmes királyi leirat az újoncz-állítás tárgyában. Ferdinand 1sát. Azok között, melyeket mult évi jul. 11diktől hozzatok leküldött kegyelmes előadásaink harmadik pont-jában, az 1841/2ki egyetlen törvényczikkben kifejezett ke-gyelmes nézeteink irányát követve, a' jelenlegi országgyü-lésen folytatandó tanácskozások tárgyaul kitűzni kívántunk, kellemes értesülésünk gyanánt szolgált, miként ugyanazon törvényczikknel fogva kinevezett bizottság az újonczállítás tárgya iránt is figyelemmel volt, s az e' tárgyban készült munkálat további tanácskozástok végett beadott. Mert semmit sem kétkedünk, hogy valamint őseitek kölcsönös védelmi kötelezettségeket, mely a' pragmatica sanctiónak minden királyi pálczáznak hódoló örökös tartományainkat legszorosabban egymáshoz esatoló kötelékekéből foly, önkint elismervén, az erdélyi rendezett katonaság fentartására és száma kiegészítésére czél szerű előintézkedéseket tettek, ugy ti is nem kisebb buzgalomra vagytok lelkesülve, hogy ezen annyira fontos tárgy, az érintett czélnak leginkább megfele-lő modorban mentől előbb eligazittassék. Ugy véljük azért, saját kívánságotok előzzük meg, midőn atyáskodó királyi akaratunkat az iránt nyilvánítjuk, hogy az urbér tárgya-ban tanácskozástok az rövidnap bévégezvén, azon munkálatot, melyet az újonczállítás tárgyában az országos bizottság e-lőtökbe adott, tekintettel levén azokra, miket ez ügy körül 1809ben országosan egybegyült kk. és rr-deinek feliratára 1382 és 1965 — 1810 évi számok alatti k. k. leiratinkban nyilvánítottunk, haladéktalanul éret tanácskozás alá ve-gyéték, s királyi legfelsőbb jóváhagyásunk végett fölter-jeszszétek. Továbbá, miután, nem lehet titok elöttek, mi-szerint az erdélyi két gyalog és egy lovas szárazzi ezredek jelenleg oly állásban vannak, hogy mindazon erő, mi ben-nök ugy a' kül- mint belbátorlét fentartására létezett, részint a' halandóság közös törvényénél, részint annál fogva, mert a' megmaradott katonaság a' folytonos szolgálat terhei a-latt végre ellankadott, csaknem egészen öszszereskad'ts raj-ta erőteljes gyámolítás nélkül segíteni lehetetlen, annál na-gyobb bizalmat helyezünk készségektekben, hogy ezen hiányt legczél szerűbb eszközök által, sürgető voltához képest men-től előbb a' bizottsági munkálat fenértelt értelmében to-vábbi országos tárgyalásának mellözése nélkül pótoland-játok, minél szilárdabbul meg vagyunk győződve, hogy hú kk. és rreinek sem abban, mi legfelsőbb nézeteinknek el-dődeikével vetélkedő hódolattal és hűséggel előmozdításá-ban készségeket illeti, sem a' jövendőről előleges gon-doskodás tekintetében, melyet eldődeik az erdélyi rendezett katonaság teljes számban tartását illetőleg világosan tanu-sítottak, részükről semmi kívánni valót nem hagyandanak. Egyébiránt 1sát. Kelt Bécsben július 21én 1847. Fer-di-nand 1sbt.

Kegyelmes kir. leirat Bihar megye és Erdély közt lé-tező határkérdés tárgyában. Ferdinand 1sát. Magyarországi 1840: 34. t.-ezikkre vonatkozva, melynek erejénél fogva Magyaror-szágunk Bihar megyéje és Erdély nagyfejedelemségünk közt létező határkérdés tárgyában országos bizottság kül-detett ki, nektek, hivatkozva 1838ban januárius 19ről Er-dély nagyfejedelemségünk országosan egybegyült kk. és rr.hez intézett k. leiratunk tartalmára, meghagyjuk, hogy ti is az említett magyarhoni megye és Erdély nagyfejed-lemség közt fenforgó határbeli egyenetlenség megszünte-tése tekintetéből alkalmas biztosokat terjeszszétek föl, leg-felsőbb jóváhagyásunk végett; kik aztán, legfelsőbb jóváha-gyásunk békövetkezével annak idejében egyetértve járhas-sanak el a' Magyarországnak részéről törvényczikkileg ki-

nevezett bi
1847. F e
A' L
's Szebens
vasása utá
len ülésbe
kir. biztos
urbéri tcz
vetett a'
elnök és h
eséteinek
tás tárgya
ó nmlga az
az időt, me
tegnap fö
jonczállítá
kk és rr. n
és azon sz
között léte
vekedése i
lüzetni, mi
te, hogy ha
rata nem é
ránti törvé
kérdéséne
közbe, esak
az ó nmlga
nó szónok
kezdeten F
k. helytart
teendvén a
Váradon le
dó küldött
ga időhalá
szerezzen a
ni körütaz
Ülés
küldöttség
törvényczik
POR
kaig érkez
tugálának
mányokban
mint példá
a' miguelis
lyezetésén
hogy hivat
szükség vo
ták a' népe
tökéletesít
következté
szélnak a'
czélul, mint
tembristafé
még folává
jegyzőköny
térésre. Si
gyan a' kirá
rint az taga
kabinetbe,
ból álló né
eddigelő L
nyolok Por
ponkint né
hagyá el P
ha körütaz
deniütt jól
lesz szükség
nem kaptak
SPA
félziget eg
cisco de Pá
séghez egy
rályi előjog
nak találtá
Madr
ban tartózk
Jóformán s
szándéka lé
még nyarat
zon életmó
keltével me
szava: „vir
felsége elő
nyü kocsijá
egyszer má
lenségétől ké

nevezett biztosokkal. Egyébiránt 'sat. Kelt Bécsben jul 13án 1847. Ferdinand 'sat.

A LXXIV. országos ülésben aug. 3án a jegyzőkönyv 's Szebenszék követe mult ülésbenjelentett óvásának fölolvastása után, elnök ő nmlga kinevezte a küldöttséget a jelen ülésben hitelesített föliratok és törvényezikkeknek kir. biztos ő nmlgához átvitelére. Ezután a kk. és rr. az urbéri t. zikketeket kísérő föliratot olvasták össze, mit követett a fölirat és törvényezikkek hitelesítése, az országos elnök és három ítélőmester aláírása 's a három nemzet peszéteinek reányomása által. Ugyan ez történt a tisztválasztás tárgyában fölirattal és törvényezikkel is. 'S most elnök ő nmlga az urbér teljes bevégezése után eljöttek mondván az időt, mellyben új tárgyat tűzön napi rendre, ő flgének tegnapi fölolvastott k. k. leirata következtében kitűzi az ujonczállítást. E' kitűzés némi vitát idézett elő. Némmeltek a' kk és rr. nek az urbér tárgyalása kezdetén hozott végzésinél és azon szoros kapcsolatnál fogva, melly az urbér és adó között létezik, az adó kérdését, vagy legalább az adó nem nekedése iránt biztosító törvényezik alkotáását kívánták kitűzteni, miután azonban elnök ő nmlga több ízben kijelentette, hogy ha ő flgének egy illy sürgetős tárgybéli k. kir. leirata nem érkezendett, bizonyosan az adó nem növekedése iránti törvényezik alkotáását tűzte volna ki, az ujonczállítási kérdésének bevégezésével azonban, ha akadály nem jöved közbe, csakugyan ki fogja tűzni: a' többség megnyugodott az ő nmlga által kitűzött napirenden, az adó kitűzését kívánó szónokok pedig óvást jelentettek. A' napirend fölötti vita kezdetén Felsőf. e. k. mivel, ugymond, hírlapok szerint, m. k. helytartó István es. k. főherceg ő fensége körútaást teendvén a' testvérhonban, jövő september napjaiban N. Váradon leend, Erdély részéről ő fenségének tisztelendő küldöttség kinevezését indítványozza. Mire elnök ő nmlga időhaladékat kívánt magának, hogy bizonyos tudomást szerezzen arról, vajjon ő kir. fenségének hazánk közelébeni körútaása mikor fog megtörténni.

Ülés végével pedig a' nemzeti diszruhába öltözött küldöttséget átvitte az urbéri és tisztválasztási föliratokat és törvényezikkek kir. biztos ő nagyméltóságához.

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. Lissabonból jul. 29. 's Portóból 30-kaig érkezett tudósítások szerint mind a' két fővárosa Portugáliának tökéletes békét élvezett, ellenben ittott a' tartományokban állítólag többrendű esendzavarások történtek, mint például Ruiyaensben Minho tartományban, hol a' nép a' miguelistáktól fölbujtatva, a' kir. hatóságok visszahelyeztetésének ellenszegült 's futásra kényszeríté azokat, úgy hogy hivatalaikba igtatásokul katonai rendszabályokhoz szükség volt folyamodni. Másutt meg cabralisták bujtogatták a' népet a' közbejárás által nyert visszahatási győzelem tökéletesítéséül, sőt egy a' britt admirál Parker érsege következtében meghiusult cabralista czinkosságáról is beszélnék a' fővárosban, 's hogy nem volt kevesebb kitűzve czélul, mint Sa da Baudiera 's das Antas gróf 's a' többi septembristafőnök meggyilkolása. Mi magát a' kormányt illeti, még foláást nem tesz semmi lépéseket a' közbejárulási jegyzőkönyvben kimutatott alkotványyszerű vágásba visszatérésre. Sir H. Seymour szüntelen sürgetésének sikerült ugyan a' királynót Lavradio gróf visszahívására bírni, miszerint az tagokat terjeszsen elő a' meghatározott semleges kabinetbe, mi végre az angol köyet egy 30 mérsékes férfiből álló névjegyzéket nyújtott be a' királynőnek, azonban eddigelő Lavradio minden javaslata megbukott. — A' spanyolok Portót még folyvást megszállva tartják, noha naponkint néhány osztály távozik el 's Concha még jul. 27kén hagyá el Portót, mellynek várművei leromboltattak. Saldanha körútaást tón az éjszakai tartományokban 's majd mindenütt jól fogadták. Jelenléte a' fővárosban aligha nem lesz szükséges, mert a' sergek, mellyek már hat hónap óta nem kaptak zsoldot, nyugtalankodni kezdenek.

SPANYOLORSZÁG. A' király hallomás szerint a' felsziget egyik távol pontjára vonulni szándékszik. Don Francisco de Paula infans egyik veje Sesa herceg a' miniszteriséghez egy előterjesztést nyújtott be, mellyben bizonyos királyi előjogokat igényel. A' kérelem mindazáltal alaptalanak találtott.

Madridból, jul. 25kéről írják: a' királynő la Granjában tartózkodik igen kevés királyi környezet kíséretében. Jóformán sokáig szándékszik ott maradni, jóllehet ezen szándéka létesíthetése sokak előtt kétséges, mert la Granja még nyaratszaka is nagyon hős légű. Izabella ott ugyanazon életmódot folytatja, mellyet itt vezet: ugyszólván napkeltével megy ágyba 's kel alkonyodtával. Calderon szép szava: „virulni korán kelének a' rózsák“ tehát mitsem ér ő fensége előtt. E' mellett mint merész lókományzó nő könnyű kocsián gyors sétákat tesz az erdőben 's mezőn 's egyszer már majd nem egy tóba dőlt, úgy hogy szerencsétlenségtől kellene őt féltetni, ha vérmérséke élénkségét fé-

kezni nem bírná—mellyet anyjától örökölt, mint képét atyjától nyerte. Egyébiránt a' rendőrség olly vigyázatos la Granjában mint előbb Aranjuezen; csak kevés embert enged a' palotába 's annak kerteibe 's a' belépők fölött éberül órkodik. —

Cataloniai határszélről julius 24kéről jelentik, hogy a' guerillafőnök Estorto Lampredon városkát a' hegyek közt elfoglalta 's a' tiszteknél találtott valamennyi pénzt elszedte; egy vámszedőt megöltek, egy adószedő azonban szerencsésen elillant pénztárostul. Erre a' csapat a' bayai vámbházat zsákmányolta ki. Cataloniat minden irányban kis montemolinféle csapatok háborgatják, mellyek a' sergek előtt szélyelosznak, de csakhamar ismét egyesülnek.

Concha tábornok a' neki ajánlott első osztályu grand méltóságot douroi marquis czímmel, állítólag el nem fogadta. — A' termérsőli tudósítások valamennyi tartományból olly kedvezőleg hangzanak, hogy a' kiviteli tilalomrendeletek visszavétettek. Burgos tartományból jelentik, hogy a' carlista csapatok egészen kitakarodtak.

ANGLIA. A' M. Chronicle a' city szerencsés követválasztására vonatkozólag írja többi közt: „ezen eredvény üdvössége félreismerhetetlen. A' britt birodalom nagy székvárosa azon kérdésre, vajjon haladást 's reformot, vagy kereskedelmi 's vallási egyedárúságot akar é, világosan válaszolt. Gondolkozásának ezen erőlyes kifejezése koresemény az európai közvélemény történetében 's európai fontossággal bírand. Itt látjuk, mikép Anglia első minisztere egy zsidót vezet kezénél fogva a' britt választóságok elsője elibe 's mondja: „segítsetek ezen férfit fölszabadítanom egy ostoba 's gunyolódó zsarnokság utolsó nyomorult maradványától; tegyék őt egyikeül mieinknek minden jogában egyenlő 's közös polgárságnak!“ 'S London egyértelemben ő fensége kormányának felelős fejével, kezét és szívet nyújt a' nemeslekkü vállalatra. Ezen elismerése a' legnagyobb társadalmi igazságnak nem hibázhatja el hatását a' világra; ösztönt kell okvetlen adnia minden nemesb érzésű tartományban a' vallásszabadság ügyének. Európa minden zsidóutcájában, minden zugában érezni fogják e' száműzött 's üldözött törzs gyermekei lánczaik megtágulását 's hogy közelg immár lehullásuk órája. 'S élénk örömmel tölt el azon gondolat, hogy a' britt főváros tegnapi határozatával megerősíté kezeit azon szabadelvű 's nagylekkü pápának, ki a' polgári 's vallási szabadságügyet az olasz felszigeten olly nemesen képviseli. Ha még eddiglen erősb „protestánsok“ vagyunk, semhogy nemzeti rokonszenyünknek korunk legfölvilágosultabb uralkodójához diplomatiái kifejezést adhassunk, mégis igen jelentékes dolog, hogy London IX. Piussal egyértelemben nyilatkozik az őt olly közel érdeklő zsidó fölszabadítási kérdésben.“ Amaz eset egészen ollyatén, mint volt O'Connell választatása 1839kén Clare irlandi grófság részére, 's most be kell bizonyulnia, vajjon a' törvényes határozat olly gyorsan 's kedvezőleg fogja é a' ténylegest követni. Nálunk magyarokul szinte követelik 's hirdetik a' zsidó emancipációt, mellette van a' szabadelvűek nagyobb része 's néhányan a' conservatívek közül is; de nálunk mégis csak másképp állnak a' körülmények—a' zsidókra nézve sokkal kedvezőlenebbül, minthogy egy illetén életbevágó lépést minden előzvény nélkül, merő emberbarátságból, vagy tán egyedül az angolok philanthropicus irányát követni akarva tegyünk. Angliában összeforrtak a' zsidók nemzetiséggel, honérdekekkel—az angolok magányéletével is, nálunk nem; Angliában már egyéb polgári hivatalokra alkalmaztatván, alkotványos életre képezetnek elő, nálunk nem; Anglia népe általánvéve felvilágosultabb a' mienknél 's egy két még létező különbséget könnyebben néz el. Ezek mind ollyan körülmények, mellyek e' kérdés föloldatását nálunk még egy időre elhalasztják, noha sok függ magoktól az izraelitáktól is, hogy ezéljokat a' statusban, mellyet még kevesen értenek közülök, minélhamarabb elérjék, mire ez utóbbiak a' tömeget már lassanlassan előkészítik.

Miután a' sheriff jul. 30kán a' négy jelölt nevét, kik a' city választásnál győztek, elmondá, legelő Russell lord emelé szavát, köszönet szavazásul a' választóknak. Kinyilatkoztatá, miként mint főnöke pártjának az alsóházban, 's mint miniszter folyvást az ország érdekeit tehetsége szerint képviselő 's e' mellett azon gondolattól, hogy a' nép vagy választóji előtt é vagy ama szavazatával nemtetszést aratand, viszza nem irtózott. Szóló ezután Masterman választatását nagy diadalul bélyegzé a' kereskedelmi szabadság elvét illetőleg. Véleménye szerint most valamennyi kitűnő statusférfi azon nézetben van, hogy az ország haladása gazdagság és jólétben a' kereskedelmi szabadság tágasbitásával belső összességben létezik, 's ő nem hiheti, hogy e' tekintetben visszahatás áll be. Sőt inkább bizonyos remélli, hogy a' most választás alatt levő alsóház az 1846ki ülészakon elfogadott törvényeket megerősítend, a' gabna és a' különbségi czukorvámokat eltörölvend 's ekép a' britt népek utat nyitand mind azon elő-

nyökre, mellyek a' más nemzetekkeli szabad versenyzés által elérhetőek. Hat év óta a' kereskedelmi szabadságügy óriási lépéseket tón 's visszafelé menéstől e' pályán már nem kell többé tartani. Szóló továbbá kijelenté, mikép a' city mostani választása egyszersmind a' vallásszabadság elvének diadala. „Igaz ugyan—mondá Russell— hogy a' nemzet előhaladása vallásszabadság elveiben koránsem volt olly gyors, mint a' kereskedelmi szabadság ügyében; de ha rövid negyven évre visszazpillantunk 's megfontoljuk, miszerint akkor vallási türelmetlenség egész erejében uralkodott 's a' „semmi pápaság“ alakjában hatalmas lármát ütött, mindazok ellen, kik vallási dolgokban nem értettek egyet velünk, akkor örvendenünk kell, hogy miután a' protestans disszenterek 's a' katolikusokat terhelő képtelenségek már előbb megszüntettek, most Rotschild báróra esett választásuk által a' vallási türelmetlenség utolsó nyomának eltörlése következett (hangos tetszés). Önök kijelenték, mikép ezenül előjogát ez ország szabad népének, azon előjogot, miszerint a' koronának szolgálhatni 's a' népet a' parlamentben képviselhetni, a' királynő alattvalóji közül mindenik, bármely vallást kövessen is, egyiránt élvezheti. Nem kétlek, hogy ezen határozata London polgárinak nagy—sőt tulnyomó sulyt gyakorland a' törvényhozási tanácskozásoknál, 's az új parlamentet illetend a' dicsőség, hogy a' polgári, kereskedelmi 's vallási szabadság nagy épületét bevégezte 's ezt az egész világnak hirdetheti (hosszasan tartó tetszési kiáltás).“ Russell lord után Pattison szolt 's ezt Rotschild báró követte, ki fölléptekor egy általános, több perczig tartott tetszésviharral üdvözöltetett. Tartalma beszédének ez volt: „legszíntebben köszönöm a' választóknak irántam bizonyított tiszteletüket, hogy engem képviselőjik egyikeül választottak. Nem találhatok szavakat annak kifejezésére, milly nagyon érzem gyámolításuk becsét 's azon szolgálatot, mellyel a' polgári 's vallási szabadság nagy ügyét elősegítették. A' győzelem, mellyet személyemben errenézve arattak, meszszi re zengend el 's a' földteke minden részében viszhangra találand. Választatásom annál jótékonyabb, minthogy nemesak polgártársim minden osztálya, hanem minden vallásbeli felekezett követőji is pártoltak. Angolegyháziak, disszenterek 's katolikusok özzsesen magokéva tevék ügyemet 's nekik mindnyájoknak különbség nélkül, köszönhetem azon magas állást, mellyet most elfoglalok.

FRANCZIAORSZÁG. A' National egy új megvesztegetési történetecskét fődözött fel. Ugyanis bizonyos volt megyekormányzó vasutengedélyi törvényjavaslatot eszközölt ki magának a' mostani miniszterség egyik barátja 's egyszersmind kamratagnál, ki is ezen szolgálattér ezerezer frankos 450 részvényt alkudott ki, mellyeket minden befizetés nélkül vala megnyerendő. 'S ezen törvényhozási cse-rebere oklevelileg erősített meg 1841ki maj. 18kán 's a' nyilvános lajstromtárba igtatattott, a' nélkül, hogy valamelyik tisztviselő, ellenőr vagy fölügyelő egy illetén gyalázatos tény törvényelleniségét észrevelte vagy följelentette volna.

Testét az orvosok hivatalos jelentése szerint agyvelőlob fenyegeti. Ennek következtében a' belügyminiszter rendeletére egy ugnyezett egészségi házba vitetik. Helyét a' törlesztő széknél a' roueni kir. törvényszék első elnöke foglalja el.

A' párizsi kir. törvényszék előtt fenforgó aknanyerészkedési per következő. Két testvér Henry Pankrácz és Antal, özszekeztetésben bizonyos Mongolfier ural, a' muzayai társaságot alapították meg Algirban, és Soult marsal hadminiszteri teljeshatalmaságból 1844ki sept. 22én 99 évre szóló engedvényt adott nekik, mi mellett a' vállalkozók 12 ezer franknyi évdíjholtiglan, ezenfölül Henry testvérek a' bizományi 3 száztolias illetéket a' nyers termékből magoknak tartják fen. Sőt mi több — a' társasági szerződvényben ez állapítaték meg: meghalván vagy leköszönvén a' mostani igazgatási előljárók (Henry), ezen állomás és javadalmak két legközelbi, Henry nevet viselő férfi utódra szálljanak hasonlólag a' fő munkáigazgatói hely Mongolfier családot illesse ugyanazon föltétellel. Egy más pont ekkép hangzott: az igazgatósági előljárók évenkint 10 ezer frankot vehessenek föl előrehasználásul a' társaság érdekében, a' nélkül hogy e' hovaforításról számot adni tartozzanak. Ezen eredvény csak később emeltetett ugyan törvényes erőre 's akkor a' társasági tőke 20 millióról (40 ezer részvényben) 4re csökkentetett. Az alatt 32 ezer darab részvényt a' bözére vetettek 500 franknyi névértékkel, mig valóságos értékök csak 100 frankot tón, parlamenti felszólalások következtében azonban a' muzayai részvények is eltűntek a' pénzkeletrovásból. Most tehát áll a' per hamis részvényeladások miatt, mellyeknek érvénytelenítése kívántatik.

SVED és NORVÉGORSZÁG. Jul. 17kei kir. nyiltlevél által az ország Rendei f. évi nov. 15kére rendes országgyűléstartásul Stockholmba hivatnak özsze.

